

DOI Number: 10.29064/ijma.661500

**İŞLETME FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SERMAYE
DÜZEYLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN
İNCELENMESİ¹***INVESTIGATION OF THE EFFECT OF PSYCHOLOGICAL CAPITAL LEVELS OF
BUSINESS FACULTY STUDENTS ON ENTREPRENEURSHIP TRENDS***Erhan KILINÇ²
Billur KANAYIRAN³****ÖZET**

Beşeri ilişkiler yaklaşımı sonrasında yönetim biliminde ortaya çıkan pozitif yaklaşım olgulardan biri de psikolojik sermaye kavramıdır. Psikolojik sermaye kısaca, çalışanların işyerindeki olumlu psikolojik durumunu ve durumun yarattığı etkiyi ifade etmektedir. Girişimcilik ise üretim faktörlerini bir araya getiren, riskleri göze alabilen, değişim ve yenilik üzerine kurulu dinamik insan kaynağı potansiyelidir. Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye düzeylerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkisinin olup olmadığını saptanmasıdır. Bu amaç kapsamında bir kamu üniversitesi işletme fakültesinde öğrenim gören öğrencilere üzerinde anket uygulanmıştır. Çalışmaya toplam 182 öğrenci katılmıştır. Araştırma verileri Ekim 2019 tarihinde toplanmıştır. Çalışmada kullanılan anket formu, üç bölüm ve 46 sorudan oluşmaktadır. Araştırma sonucuna göre; öğrencilerin psikolojik sermaye düzeyi ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde ($r=0,180$) bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Ayrıca öğrencilerinin psikolojik sermaye düzeylerinin girişimcilik eğilimlerinin %3,2'sini açıkladığı ve araştırma modelinin anlamlı olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Sonuç olarak, üniversiteler yeni fikir, ürün, hizmet üretimi ve işletme kurulması ve iş dünyasının istediği nitelikli iş gücünün temininde son derece önemli bir yere sahiptir. Üniversite öğrencilerinin psikolojik sermaye düzeylerinin ve girişimcilik eğilimlerinin artırılması; müfredat ve ders içeriklerinde bu konulara hem teorik hem de uygulamalı olarak daha fazla yer verilmesi ve eğitimcilerin öğrencilerin girişimcilik fikirlerini ortaya çıkarıcı, gerçekçi ve olumlu söylemlerle desteklemesiyle sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik sermaye, Girişimcilik eğilimi, Öğrenciler.

Jel Kodları: J24, M13

ABSTRACT

One of the positive approaches that emerged in management science after human relations approach is psychological capital concept. Psychological capital briefly expresses the positive psychological status of the employees in the workplace and the impact of the situation. Entrepreneurship is a dynamic human resource potential that combines production factors, can take risks and build on change and innovation. The aim of this study is to determine whether psychological capital levels of university students have an effect on entrepreneurship tendencies. For this purpose, a questionnaire was applied to the students studying at a faculty of business administration of a public university. A total of 182 students participated in the study. Research data were collected in October 2019. The questionnaire used in the study consists of three sections and 46 questions. According to the results of the research;

¹ Bu çalışmanın özeti, 7-8 Kasım 2019 tarihinde Konya'da düzenlenen "III. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Öğrenci Kongresi'nde" sözlü sunum olarak yayımlanmıştır.

² Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi, Beyşehir Ali Akkanat İşletme Fakültesi, erhankilinc@selcuk.edu.tr

³ Lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Beyşehir Ali Akkanat İşletme Fakültesi, billurkanayiran@gmail.com

there was a positive and low level correlation ($r= 0.180$) between students' psychological capital level and entrepreneurship tendency ($p < 0.05$). In addition, it is seen that psychological capital levels of students explain 3.2% of entrepreneurship tendencies and research model is significant ($p < 0.05$). As a result, universities play an important role in the production of new ideas, products, services and businesses, and in providing the qualified workforce that the business world wants. Increasing psychological capital levels and entrepreneurship tendencies of university students; This can be achieved by providing more theoretical and practical coverage of these topics in the curriculum and course contents, and by supporting trainers' ideas of entrepreneurship with revealing, realistic and positive discourses.

Keywords: Psychological capital, Entrepreneurship tendency, Students.

JEL Codes: J24, M13

1. GİRİŞ

Değişen çevre koşulları ve küreselleşmenin yaygınlaşması ile günümüz iş dünyasında, işletmelerin varlıklarını sürdürmelerinin ve rakiplerine karşı üstünlük sağlamaları oldukça güçleşmiştir. Yönetim literatüründe insan kaynaklarının örgütsel başarı ve sürdürülebilir rekabet avantajı için en iyi yatırım olduğuna dair kanıtlar ise her geçen gün artmaktadır. Nitelikli insan kaynağı (işgücü) ve onun sergileyeceği performans, günümüz örgütlerinin ve yönetim bilimcilerinin öncelikli tartışma konuları arasına girmiştir (Luthans ve Youssef, 2004; Geçkil ve Koçyiğit, 2017:332; Akdemir ve Açıan, 2017: 58; Barutçu ve Kaçar, 2017: 80).

Diğer taraftan iş dünyası içerisindeki sürekli değişimler, yüksek rekabet, çalışanlar üzerinde oluşan yüksek performans beklentisi ve olumsuz örgütsel iklim gibi birçok faktör, çalışanlar üzerinde baskı oluşturmakta ve onların psikolojilerini olumsuz etkilemektedir. Bu durumun sürekli hale gelmesi; işgörenlerde performans düşüklüğü, bağlılık duygusunda azalma, yalnızlık ve yabancılaşma duygusunda artış, iş tatminsizliği ve işini kaybetme korkusu gibi davranışsal olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir (Akdemir ve Açıan, 2017: 58).

Bu olumsuz durumlara çözüm bulmak isteyen ve ekonomik, teknik, sosyal ve finansal açıdan daha rekabetçi olmak isteyen örgütler, yönetim bilminde yeni yaklaşımlara ihtiyaç duymaktadır. Son zamanlarda ortaya çıkan bu yaklaşımlardan biri de, pozitif psikolojinin örgütlere yansımaları olan, pozitif örgütsel davranış yaklaşımıdır. Pozitif örgütsel davranış yaklaşımının bir unsuru olan psikolojik sermaye kavramı ise, yöneticilerin çalışanlarına karşı olumsuz ve şüpheli bir bakış yerine pozitif yaklaşımları gerektiğini ortaya koymaktadır (Akçay, 2011: 73). İnsan kaynağının doğru ve etkili bir şekilde örgütlerde kullanılabilmesi için yöneticilerin iş görenlerini yakından tanıma, zayıf ve güçlü yönlerini görme, beceri ve yeteneklerinde yararlanma isteği sonucu ortaya konulan uygulamalar, bu kavramın içeriğini ortaya koymaktadır (Akçay, 2011: 77; Koçak ve Temiz, 2016:3335; Barutçu ve Kaçar, 2017: 80). Yapılan araştırmalar, pozitif psikolojik sermayenin, örgüt ve çalışan performansı, iş memnuniyeti ve örgütsel bağlılık başta olmak üzere birçok örgütsel kavram üzerinde olumlu etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır (Akçay, 2011:94).

Pozitif psikolojik sermayenin desteklediği bir diğer husus ise çalışanların içlerindeki yenilikçi, özgür ve girişimci eğilimlerdir. Günümüz toplumunda teknolojinin gelişmesi ile bedensel emeğin genellikle makinalar tarafından yapıldığı düşünülürse işgünün verimliliğini onun zihinsel emeğine yani psikolojik sermayesine bağlıdır. Bu çerçevede, girişimciliğin önemli bir boyutu olan yenilikçilik eğiliminin geliştirilmesi için bireylerin psikolojik sermayesi düzeyinin yüksek olmasına ihtiyaç vardır (Koçak ve Temiz, 2016:3331).

Girişimcilik, ülkelerin ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmişliğinin temel dinamiklerinden biri ve gelişmiş ülke olmanın itici gücü ve anahtarı olarak kabul edilen bir kavramdır (Çelik, A. 2006:268). Girişimcilik, ekonomi ve kalkınmada katma değer yaratma, istihdamı sağlama, yoksulluğu önleme, sektörler arası ilişkileri ve işbirliğini kuvvetlendirme, toplumsal sorumluluk misyonlarından dolayı her ülkenin ekonomik, teknolojik ve sosyal gelişiminde önemli bir role sahiptir (Sönmez ve Toksoy, 2014: 42). Girişimciler, ekonomilerinin bir itici gücü yani bir lokomotif olarak görülürler (Çelik, A. 2006:351).

Girişimciler, ülkelerin potansiyellerini harekete geçiren ve ülkenin kalkınmasına ve gelişmesine katkı sağlayan dinamik bir insan kaynağı potansiyelidir (Çelik, A. 2006: 235, 361). Son yıllarda küresel ölçekte yaşanan ekonomik belirsizlikler ve krizler girişimcilik konusunu daha da önemli hale getirmiştir. Tüm dünyada ve Türkiye’de girişimcilerin önlerindeki engellerin kaldırılması ve sayılarının artırılması için çeşitli teşvik ve çabaların olduğu bilinmektedir (Sönmez ve Toksoy, 2014: 42).

Girişimcilik eğiliminde ya da girişimcilik niyetinde ön plana çıkan birçok etken bulunmakla birlikte bunlardan bazıları; ekonomik kaynaklar, eğitim, kişilik, kültür, rol modelleri, iş deneyimi, yaşanan yer, aile desteği ve inanç olarak sayılabilir (Bozkurt ve Erdurur, 2013:59). Bu noktada, faktörlerden biri olan eğitimin, özellikle işletmecilik eğitiminin, öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerine etkisini belirlenmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, işletme fakültesinde öğrenim gören öğrencilerinin psikolojik sermaye düzeylerinin girişimcilik eğilimleri üzerine olan etkisinin belirlemektir. Bu temel amaç kapsamında öğrencilerin bazı sosyo- demografik özellikleri ile psikolojik sermaye ve girişimcilik eğilimleri arasında bir farklılık olup olmadığı da incelenmiştir. Bu amaç kapsamında araştırmanın başında psikolojik sermaye kavramı, önemi, boyutları, girişimcilik, girişimci kişilik ve girişimcilik eğilimleri konuları literatür eşliğinde açıklanmıştır. Devamında psikolojik sermaye düzeyinin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkisini ölçmek amacıyla, bir kamu üniversitesi işletme fakültesinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen anket uygulamasının bulguları ve sonuçlarına yer verilmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu başlık altında psikolojik sermaye kavramı, boyutları ve örgütsel etkisi konuları ile girişimcilik ve girişimci kişilik ve girişimcilik eğilimleri konuları açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1.Psikolojik Sermaye

Tarih boyunca psikolojik sermaye kavramı, araştırmacılar tarafından gözlemlenmesi ve ölçülmesi zor bir kavram olarak değerlendirilmiş ve üzerinde çok az sayıda çalışma yapılmıştır (Goldsmith, 1997: 815). Bununla birlikte son zamanlarda örgütlerde çalışanların öneminin daha iyi anlaşılması ile birlikte; onlara ait yetenek, bilgi düzeyi, tutum ve davranışlar, iletişim ve ilişki düzeyi, kişisel özellikler ve psikolojik durumlar daha çok dikkate alınır hale gelmiştir. Literatürde, psikolojik sermayenin geleneksel, entelektüel ve sosyal sermaye ile birlikte beşeri sermayenin gücünü artırabileceği noktasında güçlü ve yaygın bir kabul bulunmaktadır. Bu durum, psikolojik sermaye kavramının araştırmacıların dikkatini çekmesine neden olmuştur. Diğer taraftan yönetim literatüründe çalışanların mevcut potansiyellerinin örgütsel amaçlar doğrultusunda ortaya çıkarılması ve çalışanlardan daha yüksek düzeyde verim elde edilmesi, çalışanların beklentilerinin ve ihtiyaçlarının örgüt yönetimleri tarafından karşılanması gerektiği düşüncesi, psikolojik sermaye kavramının ortaya çıkmasına neden olan unsurlar arasında sayılabilir (Şen ve Mert,10; Doğan ve Yardım, 2016:113; Yalçın, 2019: 14).

Psikolojik sermaye kavramı, örgütlerdeki işgücü unsurunun dinamik yapısının örgütsel amaçları doğrultusunda iyileştirmesini ortaya koyan bir olgudur (Geçkil ve Koçyiğit, 2017:332). Bu kavram, çalışanların değişen koşullara ayak uydurabilmesini, esnek ve iyimser bir tutum sergilemesini ve öz-yeterliliklerini geliştirebilmesini katkı sağlamaktadır (Akçay, 2011: 94). Psikolojik sermaye, olumlu yönde yönlendirilmiş insan kaynağı gücünün ve performans iyileştirmesi ile çalışan performansı üzerinde etkili olan, ölçülebilen ve geliştirilebilen bir kavramdır (Luthans ve Youssef, 2004: 152; Luthans, 2002: 59).

Psikolojik sermaye, bireylerin olumlu ruhsal durumunu ve bu durumun ortaya çıkardığı etkiyi ifade etmektedir (Doğan ve Yardım, 2016:114). Psikolojik sermaye, duyuşsal iyi oluş, çalışma ortamında olumlu duyguların daha sık ve yoğun yaşanması, olumsuz duyguların ise nadiren yaşanması ve bireylerin çalışma ortamlarında işleriyle ilgili hisleri ve duyguları olarak açıklanmaktadır (Dağ, 2018: 2). Çalışanın zor ve meşakkatli işleri başarabilmesi, şu ana ve geleceğe yönelik başarılı olacağına ilişkin olumlu bir beklenti içinde olması, umudunu kaybetmeden kişisel ve örgütsel hedeflere ulaşmada azim ve kararlı olması, zayıflıklardan veya aksaklıklarından daha çok güçlü yanlarını ortaya çıkarması ve geliştirmesi olarak tanımlanabilir. Bu durum işletmeler için kritik bir öneme sahiptir (Şen ve Mert:10; Geçkil ve Koçyiğit, 2017:343). Psikolojik sermaye, kişinin bilinç seviyesi arttıkça öz yeterlilik duygusuyla birlikte artan ve kişi bir ekibin üyesi olma aidiyetini sağlayan bilişsel ve duygusal bir çaba olarak görülmektedir (Ateş, Turgut ve Çelik: 784).

Psikolojik sermaye kavramı teori ve araştırmalarda sosyal sermaye kavramı ile sıklıkla ele alınan bir kavram haline gelmiştir. Öyle ki bu kavram, kimi araştırmacılara göre sosyal sermayenin bir alt unsuru, kimi teorisyenlerce de sosyal sermayeden daha geniş bir sermayeyi ifade eden ve merkezinde pozitifliğin olduğu bir yaklaşımdır (Geçkil ve Koçyiğit, 2017:343). Diğer taraftan psikolojik sermaye, beşeri ve sosyal sermaye olarak adlandırılan diğer insan kaynakları sermayesinden ayrılmaktadır. İktisat temelli olan beşeri sermaye, bireyin eğitim ve öğretim alanındaki deneyimi ile yatırım olarak görülebilecek bilgi, beceri ve yeteneğinin envanterini ifade etmektedir (Becker, 1993). Sosyoloji bilimi temelli sosyal sermaye kavramı ise bireylerin kalıcı bir ilişkiler ağına sahip olmasıyla ilişkili fiili veya potansiyel kaynakların toplamıdır (Nahapiet ve Ghoshal, 1998).

2.2.Psikolojik Sermayenin Boyutları

İnsana özgü güçlerin kaynağı olarak sayılan beşeri sermayenin (sosyal sermaye, entelektüel sermaye, duygusal sermaye ve psikolojik sermaye) dört alt boyutundan birisi olan psikolojik sermaye, işgörenlerin psikolojik sermaye yetkinliğine (öz yeterlilik, umut, dayanıklılık ve iyimserlik) odaklanmaktadır (Ateş, Turgut ve Çelik:790; Luthans vd., 2004). Luthans ve arkadaşları (2006: 388) bireyin pozitif psikolojik gelişim boyutunu dört başlık altında tanımlamışlardır. Bunlar; (1) zorlu görevler karşısında başarılı olmak için gerekli çabayı göstereceğine dair inancı (öz-yeterlilik), (2) başarıya ilişkin olumlu düşünce ve davranış sahip yaklaşımı (iyimserlik), (3) gelecekteki hedeflere ulaşmak için harekete geçmede yönelmede azimli ve iradeli olma durumu (umut) (4) sorunlar ve sıkıntılarla karşısında başarıya ulaşmak için dayanmada kararlı olma ve yoluna devam etme istekliliği (psikolojik dayanıklılık) olarak ifade edilebilir. Bu anlamda psikolojik sermaye kavramı, genel olarak “umut”, “öz-yeterlilik”, “iyimserlik” ve “psikolojik dayanıklılık” olmak üzere 4 boyuttan oluşmaktadır (Özler ve Yıldırım, 2015: 183; Gedik, Çil, Kaya ve Şimşek, 2016: 78; Topkaya ve Korucu:49; Keleş, 2011:347-348; Luthans vd., 2006: 387; Luthans vd., 2010: 41). Bu boyutlar kısaca aşağıda açıklanmıştır.

- **Umut:** Bir kimsenin yaşamı ve hedefleri üzerindeki olay ve durumlarla ilgili harekete geçme motivasyonu ve bu hedeflere ulaşma noktasına dair duygusal inancı olarak tanımlanır (<https://tr.wikiquote.org/wiki/Umut>, E.T: 05.12.2019; Snyder, 1995: 355).
- **Öz-yeterlilik:** Bireyin ihtiyaçlarını bilmesi, onlara dikkat etmesi, kendine güvenmesi ve kendi için çözümler bulabilmesi anlamına gelmektedir (Becker vd., 2004: 332).
- **İyimserlik:** İyimser, olumlu sonuçlar ve yaşam olaylarının olumlu deneyimlerini bekleyen bir kişi için kullanılır. Birçok araştırma, çoğu insanın olumlu olayları yaşama olasılığının daha fazla olduğunu ve olumsuz olayları yaşama olasılığının düşük olduğunu düşündükleri için çoğu insanın iyimser olduğu ileri sürmektedir. Kontrol teorisine göre, bir iyimser aynı zamanda amacına ulaşmak için daha fazla çaba gösterir (Wenglert ve Rosen, 2000: 718; Wenglert ve Rosen, 2000: 653).
- **Psikolojik dayanıklılık:** Belirli bir risk ve olumsuzluk altında bireyin gösterebileceği olumlu uyum davranışdır (Hamuluoğlu, 2019: 16).

Psikolojik sermayenin bu boyutlarının önemli bir özeliği, her birinin ölçülebilir, eğitimlerle kazandırılabilir ve geliştirilebilir olmasıdır. Bu durum, çalışanlardan yüksek verimlilik beklentisi içerisinde olan örgütlerin ve yöneticilerin, onların güçlü ve zayıf yönleri ile olumlu ve olumsuz davranış değişkenlerini saptaması ve bu doğrultuda çalışanların psikolojik sermayelerine yatırım yapması gerektiğini ortaya koymaktadır (Keleş, 2011:349; Şengüllendi ve Şehitoğlu, 2017:114).

Pozitif psikolojik sermaye; çalışanların sahip oldukları umut, öz-yeterlilik, psikolojik dayanıklılık ve iyimserlik faktörleriyle doğru orantılıdır. Bu pozitif kavramların hepsi güçlü bir teoriye dayalı, durum temelli, çalışanların davranışlarına ve performanslarına pozitif yönde etkileyen bir özelliktedir (Şengüllendi ve Şehitoğlu, 2017:114).

2.3.Psikolojik Sermayenin Örgütsel Etkisi

Psikolojik sermaye kavramı, ilk ortaya çıkmaya başladığı andan itibaren hem araştırmacılar hem de uygulayıcılar tarafından büyük ilgi görmüş; çalışanların davranışları ve performanslarıyla ilişkilendirilmiştir. Ayrıca bu kavramın niteliği, ölçümü, gelişimini etkileyen faktörler ve bireysel, takım ve kurumsal düzeydeki sonuçları ne zaman ve nasıl etkilediği konuları üzerine de literatürde birçok araştırma söz konusudur (Newman vd., 2014: 120; Avey vd., 2011).

Yapılan çalışmalar psikolojik sermaye kavramının; iş tatmini, örgütsel bağlılık, örgütsel vatandaşlık davranışı, duygusal emek, örgütle ve işle bütünleşme ve bunun sonucunda ortaya çıkacak çalışan performans gibi pek çok olumlu örgütsel çıktıyla ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Kalman ve Summak, 2016: 51; Akçay, 2011: 94; Özler ve Yıldırım, 2015:184; Doğan ve Yardım, 2016:114; Avey vd., 2011:127). Bununla birlikte örgütlerde psikolojik sermaye; tükenmişlik sendromu, örgütsel sinizm, örgütsel sessizlik, yabancılaşma ve işten ayrılma niyeti gibi diğer kavramlardan da olumsuz olarak etkilenen bir kavramdır (Özler ve Yıldırım, 2015:184; Doğan ve Yardım, 2016:114; Avey vd., 2011:127). Psikolojik sermayenin örgütlerdeki bu olumlu etkisi, maliyetleri düşürülmesinde ve olumsuzlukların etkisinin azaltılmasında da katkı sağlamaktadır (Çavuş ve Gökçen, 2015: 244).

Diğer taraftan psikolojik sermaye düzeyi yüksek olan çalışanların içsel motivasyonları, bu kavramın boyutlarının içeriği düşünüldüğünde, diğer çalışanlara göre daha yüksek olması beklenir. Bu durum, psikolojik sermayenin, çalışanların iş tatmini üzerindeki etkisini, hem doğrudan hem de içsel motivasyon aracılığıyla sağladığını ortaya koymaktadır (Doğan ve Yardım, 2016:114,115; Dağ, 2018: 2).

Yapılan araştırmalar; hatalarından ders çıkarabilen, iyimser bir bakış sahibi, öz-yeterliliklerini, umut ve esnekliklerini geliştirebilen, farklı olan veya zamanla değişen koşullara uyum sağlayabilen, işlerine ve işyerlerine karşı daha pozitif bir eğilime sahip bireylerin içsel motivasyonlarının daha fazla olduğu ve çalışanlara bu özellikler kazandırılabilmesi veya geliştirilmesi için işletmelerin çalışanlarına yönelik pozitif uygulamalarına ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır (Akçay, 2011: 94; Doğan ve Yardım, 2016:115). Bu nedenle, önemi her gün artan insan kaynağının doğru seçiminde, seçilen kaynağın doğru yönetiminde ve örgütün başarısı için harekete geçirilmesinde bu kavram son derece önemlidir (Akdemir ve Aan, 2017: 58).

2.4.Girişimcilik

Girişimcilik kavramı, geçmişten günümüze algılanış biçimleri ve karşıladığı gereksinimlerden dolayı farklı tanımları olan, tarihin farklı dönemlerinde farklı görevler üstlenen ve her dönemde var olan bir olgudur. Bununla birlikte günümüz iş dünyasında girişimciliğin bu seviyelere gelmesinin temelinde yatan iki önemli olay vardır. Bunlardan birincisi bilimsel bilgi, ikincisi ise coğrafi keşifler ve ticaret sonucunda oluşan sermaye birikimidir. Çağdaş girişimciliğin başlangıcı ise, sanayi devrimine kadar uzanmaktadır (Ercan ve Gökdeniz, 2009: 47, 62).

Latince ‘intare’ ve ‘entre’ (yüzmek, üstlenmek) sözcüğü kökeninden gelen girişimcilik, İngilizce teşebbüs eden, ilk olarak girişen anlamına gelen ‘enter’ (giriş) ve ‘pre’ n ek olarak birleşmesi ile ‘entrepreneur’ kelimesine karşılık gelmektedir (elik, 2018: 11; Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 24). Girişimci ve girişimcilik kavramlarının algılanış biçimleri ve karşıladığı gereksinimler ile psikolojik, sosyal ve ekonomik yönünün olması itibarıyla birçok tanımı bulunmaktadır. Bunlardan birkaç aşağıda verilmiştir.

- Girişimci, emek, sermaye, teknoloji, yöntem ve doğal kaynakları bir araya getirerek insan ihtiyaçlarını karşılamak ve bu doğrultuda kazanç elde etmek amacıyla mal veya hizmet üretiminde bulunan ve riski göze alan gerçek veya tüzel kişi/kişiliktir (şimşek ve elik, 2015).
- Girişimciler, yeni bir ürün üretme, yeni bir kaynak bulma, yeni bir iş alanı ortaya çıkarma, yeni bir pazara ulaşma, yeni bir yönetim şekli geliştirme ve yeni bir örgütsel yapı ortaya çıkarma gibi birçok yenilikçi fikrin ve projenin ortaya çıkmasını sağlar. Bu anlamda işletmelerin ve ülke ekonomilerinin lokomotifi girişimcilerdir (şimşek ve elik, 2015).
- İktisadi açıdan girişimci, ekonomik kaynakları harekete geçiren ve onları bir amaç doğrultusunda seferber eden, arz ve talebi yönlendiren, yeni pazarlar arayan veya mevcut pazardan daha fazla pay almak isteyen özel ve tüzel kişidir (Aytaç, 2006:141).
- Girişimcilik, ekonomik bir katma değer oluşturmanın yanı sıra, ortaya çıkardığı değişimci hareketlilikle, gerekleşiği ortamda toplumsal, kültürel ve politik dinamiklerden etkilenen ve etkileyen bir kavramdır (Aytaç, 2006:140)
- Girişimcilik işletme ve sermayenin leğinin büyüklüğünde ötesinde fırsatları erken görebilme, gerekli riskleri almaktan çekinmeme ve eyleme geçmek için cesaret etme davranışları ile ilgili bir süreçtir (Ercan ve Gökdeniz, 2009: 67; zbey vd., 2016: 2700).
- Girişimci, bir işletmeyi satın alan veya yöneten işletmeciden farklı olarak, yeni bir alanda sıfırdan risk alıp yenilik yaratan kişi olarak tanımlanmaktadır (Ersoy, 2010: 72).

Kaynakların daha da kıt haline geldiği günümüz iş dünyasında yatırımların başarıya ulaşması ve büyümesi, kaynakların doğru ve etkin kullanımına bağlıdır. Bu yüzden iyi bir işletme kurmak için sadece finansal kaynaklara değil, bunun ötesinde iyi bir girişimciye de ihtiyaç bulunmaktadır (elik, A. 2006: 313-314).

Girişimciler, mikro düzeyde işletmelerin makro düzeyde ise ülke ekonomisinin büyümesinde ve kalkınmasında en önemli araçlarından birisidir. İlk bakışta girişimcinin sağladığı fayda, kişisel kazanç gibi görülse de aslında bu eylemlerin sonuçları tüm topluma ve ülke ekonomisine yayılabilen ortak fayda değerindedir. Girişimcilerin faaliyetleri sonucunda oluşan işletmelerde çalışan bireylerin istihdamının oluşturduğu sosyal refah ise bu sonuçlardan sadece biridir (Candan, 2011:171).

Türkiye’de girişimci sayısı yeterli seviyelerde değildir. Bunun en önemli nedenlerden biri, risk sermayesi düşük düzeyde kalması ve risk sermayesi girişiminin belli bölgelerle ya da belli sayılarla sınırlı kalması olduğu görülmektedir. Bu durum, hem yatırımların belirli bölgede sıkışarak kaynak sağlama ve pazar bulma anlamında zorluklara (dolayısıyla bölgesel rekabetin artmasına) hem de ekonomik faaliyetlerin ülke genelinde homojen olarak dağılmamasının verdiği olumsuzluklara neden olmaktadır. Diğer taraftan ülkemizdeki işletmelerde (özellikle KOBİ’lerde) girişimcilikle ilgili en önemli sorunlardan biri, işletmelerin uzman ve profesyonel kişilerce yönetilmemesi ve finansmanda yaşanan sorunlar tespit edilmiştir (Ersoy, H. 2010: 74; Çelik, A. 2006:313). Bu anlamda ülkemiz gibi gelişmekte olan ekonomilerde başarılı girişimciye olan ihtiyaç daha da önemli bir düzeye ulaşmıştır. Bunun için bireylerde girişimcilik eğilimini artırmak ve girişimci kişilik oluşturmak için girişimcilik eğitimine küçük yaşlardan başlanmalı, yükseköğretimde ise girişimcilik dersleri uygulamalı verilmelidir (Aksel ve Bağcı, 2016: 2131).

2.5.Girişimci Kişilik ve Girişimcilik Eğilimleri

Kişilik, girişimcilik ve bireylerin girişimcilik niyetleri üzerine yapılan araştırmalar, hem akademik hem de iş çevreleri arasında son zamanlarda tartışılan konular arasına girmiştir (İremgün ve Arıkboğa, 2015: 1186).

Girişimcileri kendi işyerlerini kurmaya iten birçok faktör bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; kar ve kazanç sağlama arzusu, hayallerinin peşinden koşma isteği, toplumsal itibar sağlama düşüncesi, bir düşünceyi veya amacı gerçekleştirme misyonu, işsizlik, mevcut işin güvencesizliği veya iş tatminsizliği, aileden birilerini işsizliği nedeniyle onlara istihdam sağlama isteği, özgüvenin yüksek olması, bağımsız iş yapması isteği, başka bir seçeneğin olmaması gibi nedenler bunlar arasında sayılabilir. Bu faktörler, girişimciliğin ön koşulu ve başlangıç faktörleridir (Çelik, A. 2006: 237, 351; Ballı ve Ballı, 2014:119). dur (Şimşek ve Çelik, 2015: 71; Megep, 2014: 31,32; Kaya, 2017: 75-78; Tutar ve Altınkaynak, 2013: 49-53; Çelik, A. 2006: 237).

Bu nedenlerle birlikte, girişimcileri diğer bireylerden ayıran, onların kendine özgü bazı önemli özellikleri de bulunmaktadır. Bu özelliklerin bazıları; kendine güven, başarıma isteği, risk alma isteği, kendi başına iş yapma ve kendi işinin sahibi isteği, yenilikçilik, belirsizlik tolera etme düzeyi gibi sıralanabilir. Bu özelliklere sahip olan kişilerin, diğer bireylere göre daha fazla girişimci olabilecekleri varsayılır (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 64; Sönmez ve Toksoy, 2014: 44; Ballı ve Ballı, 2014:119; Ersoy, 2010: 72). Yapılan araştırmalar, girişimci kişiliğe sahip olduğunu ileri süren işletme sahibi yöneticilerin aynı zamanda girişimcilik becerilerine de sahip oldukları göstermektedir (Yıldırım, Demirel ve İçerli, 2011:198).

Girişimcilik eğiliminde ve girişimcilik niyetinde belirleyici etkiye sahip faktörlerin en önemlileri; iş tecrübesi, finansal kaynaklar, eğitim, inanç, kültür, aile, rol modelleri, yaşadığı ve büyüdüğü yer ve kişilik olarak sıralanabilir (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 59). Diğer taraftan girişimcilik ile bireyin yaşadığı doğup büyüdüğü yer ve sosyal yapı arasında yakın ilişki olduğu ileri sürülmektedir. Bireyler, yaşadığı toplumdan, sosyal dokudan, ekonomik faaliyetlerden, teknolojik altyapıdan ve eğitim büyük oranda etkilenmekte ve bu durum onun

düşünce yapısına şekil vermektedir (Ersoy, 2010: 73). Bu açıdan girişimcilik açısından değerlendirildiğinde bireyciliğin hâkim olduğu toplumlarda girişimcilik eğiliminin yüksek olması ve bu toplumlardaki girişimcilerin sayısının fazlalığı, bu durumun doğal bir sonucu olarak değerlendirilebilir (Çarıkçı ve Koyuncu, 2010:7). Bununla birlikte, Nicolaou ve arkadaşları (2008: 167) tarafından insanların neden girişimcilik faaliyetinde buldukları konusundaki çalışma, girişimcilik eğiliminde kalıtımsallığın da dikkate alınması gerektiği ortaya koymaktadır.

Yapılan araştırmalar, girişimcilik eğilimlerinin geliştirilmesi için erken yaşlardan başlayarak çeşitli eğitim seviyelerinde eğitimler verilmesi gerektiğine işaret etmektedir (Uygun ve Güner, 2016: 54). Özellikle üniversitede okuyan öğrenciler, aldıkları eğitim ile sahip olduğu bilgiyi kullanarak iş hayatında kendine bir yer edinmeye çalışmaktadırlar. Onlar için mezun olduktan sonra hayatlarını nasıl ve ne şekilde idame ettirecekleri çok önemli ve bazen kaygı verici bir konudur. Bu konu üniversitelerle birlikte devleti, toplumu ve onların ailelerini de ilgilendirmektedir. Bu noktada öğrencilerin üniversiteden aldıkları eğitimleri ile birlikte bir yol haritasına da ihtiyaçları bulunmaktadır (Çolakoğlu ve Çolakoğlu, 2016:81). Yao ve arkadaşları (2016: 60) tarafından yapılan araştırmada, üniversite öğrencilerinin algılanan sosyal çevrelerini ve ekonomik ortamlarının girişimcilik eğilimlerini olumlu yönde etkilediği saptanmıştır. Akpınar ve Küçüköksel (2015:18) tarafından yapılan bir araştırmada bir üniversitenin MYO öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada, öğrencilerin gelecek kaygısı duydukları, kendine güven duyma konusunda olumsuz düşündükleri ve olası girişimleri için sermaye bulma konusunda kaygıları olduğu ve mezuniyetten sonra risk almak istemedikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmalar, girişimcilik eğitimi alan ve almayan öğrencilerin girişimcilik potansiyeli arasında farklılığın olduğunu göstermesi, bu eğitimin öğrenciler ve onların geleceği üzerindeki etkisinin açıkça ortaya koymaktadır (Çolakoğlu ve Çolakoğlu, 2016:81). Pazarcık (2016:160) tarafından yapılan üniversite öğrencilerinin girişimcilik algısını/eğilimini/ özellikleri çalışmalarını değerlendirdiği bir araştırmada; üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğitimi almalarının bile, girişimcilik açısından önemli farkları ortaya çıkarabildiğini; lisans veya ön lisans düzeyinde de olsa girişimcilik üzerine eğitim almanın öğrenciler üzerinde dikkate değer düzeyde sonuçlar yaptığını ortaya koymaktadır.

Aksel ve Bağcı, (2016: 2131) tarafından bir kamu üniversitesi İİBF 4. sınıf öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada; 24-26 aralığındaki öğrencilerin kendilerinden yaşça daha küçük olanlara göre daha fazla girişimcilik özelliğe sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Bunun nedeni olarak o yaş grubundaki öğrencilerin mezuniyet aşamasında olduğundan kısa vadede çalışma hayatına girme ihtimallerinin diğerlerine göre daha yüksek olması olarak açıklanabilir.

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Bu araştırma kesitsel ve betimleyici olarak yapılmıştır. Araştırma verileri Ekim 2019 tarihinde toplanmıştır. Araştırmanın metodolojisine ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

3.1.Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırma, S.Ü. Beyşehir İşletme fakültesinin işletme, uluslararası ticaret ve işletmecilik ve yönetim bilişim bölümü öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya ilgili bölümlerden 3. ve 4. sınıfta okuyan toplam 250 öğrenciden katılmaya gönüllü olan 182 öğrenci katılmıştır.

3.2.Araştırmanın Hipotezleri

H1: Öğrencilerinin psikolojik sermaye düzeylerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H2: Öğrencilerinin psikolojik sermaye düzeyleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Sosyo-demografik değişkenlere göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.1: Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.2: Yaş değişkenine göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.3: Bölüm değişkenine göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.4: Öğrenim türü göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.5: Yaşadığı yer değişkenine göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.6: Sınıf değişkenine göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.7: Not Durumu değişkenine göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.8: Ailede girişimci olma durumu değişkenine göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.9: Girişimcilikle ilgili eğitim alma durumu değişkenine göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.10: Ailenin aylık gelir durumu değişkenine göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.11: Daha önce bir işte çalışma (veya staj yapma) durumu değişkenine göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H3.12: Kariyer hedefi olarak mezuniyet sonrası iş hedefi olma durumu değişkenine göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4: Sosyo-demografik değişkenlere göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.1: Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.2: Yaş değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.3: Bölüm değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.4: Öğrenim türü göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.5: Yaşadığı yer değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.6: Sınıf değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.7: Not Durumu değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.8: Ailede girişimci olma durumu değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.9: Girişimcilikle ilgili eğitim alma durumu değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.10: Ailenin aylık gelir durumu değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.11: Daha önce bir işte çalışma (veya staj yapma) durumu değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

H4.12: Kariyer hedefi olarak mezuniyet sonrası iş hedefi olma durumu değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık vardır.

3.3.Araştırmanın Yöntemi ve Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri SPSS programında analiz edilerek değerlendirilmiştir. Bu kapsamda frekans ve yüzde analizler, iki ortalama arasındaki farkın anlamlılık testi (t testi), ANOVA testi, korelasyon analizi ve regresyon analizi testleri uygulanmıştır.

Anket formu; kişisel bilgi formu (12 soru), Luthans, Youssef ve Avoilo'nun (2007) geliştirdiği "Psikolojik Sermaye Ölçeği" (24 soru) ve Thompson'un (2009) geliştirdiği "Girişimcilik Eğilimi Ölçeği" (10 soru) olmak üzere toplam üç bölüm ve 46 sorudan oluşmaktadır.

Bu ölçekler, 5'li likert ölçeği şeklinde uygulanmıştır (Kesinlikle katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), kesinlikle katılmıyorum (1) olarak puanlanmıştır.). İki ölçekte de ortalamanın yüksek olması, psikolojik sermaye düzeyinin ve girişimcilik eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya ait sosyo-demografik özelliklerine, ölçeklere ilişkin ortalama dağılımlarına, farklılık analizine, korelasyon ve regresyon analizine ilişkin veriler aşağıda verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre Dağılımı

Öğrenim Türü	n	%	Cinsiyet	n	%
Normal öğretim	105	57,7	Kadın	92	50,5
İkinci öğretim	77	42,3	Erkek	90	49,5
Yaş	Bölümü				
17-20 yaş	29	15,9	İşletme	80	44,0
21-25 yaş	153	84,1	Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik	40	22,0
Daha önce girişimcilik eğitimi aldınız mı?			Yönetim Bilgi Sistemleri	62	34,1
Evet	144	79,1	Sınıfı		
Hayır	38	20,9	3.sınıf	102	56,0
			4.sınıf	80	44,0

Araştırmaya katılanların sosyo-demografik özellikleri değerlendirildiğinde; katılımcıların 57,7'sini normal öğretim, %84,1'inin 21-25 yaş aralığında olduğu, %50,5'inin kadın, %44'ünün işletme bölümünde okuduğu, %56'sının 3. sınıf öğrencisi olduğu saptanmıştır.

Tablo 2: Ölçeklerin ve Alt Boyutlarının Ortalama Puanlamalarına göre Dağılımı

Ölçekler ve Boyutları	Sayı (n)	Ortalama	Stand. sapma
Psikolojik Dayanıklılık	182	3,9643	,62073
Umut	182	3,9597	,69522
Öz Yeterlilik	182	3,9121	,72525
İyimserlik	182	3,6255	,67215
Toplam Psikolojik Sermaye	182	3,8654	,55006
Girişimcilik Eğilimi	182	3,1914	,65891

Araştırma ölçeklerine verilen cevapların puan ortalamaları (min.:1-maks.:5) incelendiğinde; toplam psikolojik sermaye düzeyi ($3,8654 \pm 0,55006$), toplam girişimcilik eğilimi düzeyinin ($3,1914 \pm 0,65891$) olduğu saptanmıştır. Psikolojik sermayenin alt boyutları

karşılaştırıldığında; öğrencilerin en yüksek psikolojik dayanıklılık ($3,9643 \pm ,62073$), en az iyimserlik ($3,6255 \pm ,67215$) düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar; öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinin ortalamanın üzerinde bir seviyede; girişimcilik eğilim, düzeylerinin ise ortalama yakın ve biraz üzerinde olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca öğrencilerin psikolojik sermayelerinin tüm boyutlarına en düşük, iyimserlik düzeyinin çıkması, öğrencilerin geleceğe yönelik biraz karamsar baktıkları göstermektedir.

Tablo 3: Katılımcıların Bazı Sosyo- Ekonomik Değişkenlerine göre Psikolojik Sermaye Düzeyleri (T testi)

Değişkenler		N	X	SS	t	p
Cinsiyet	Kız	92	3,8284	,60235	-0,918	0,360
	Erkek	90	3,9032	,49141		
Öğretim Türü	Normal Öğretim	105	3,8675	,53773	0,059	0,953
	İkinci Öğretim	77	3,8626	,56999		
Sınıf	3. sınıf	102	3,8893	,56824	0,661	0,509
	4. sınıf	80	3,8349	,52794		
Yaş Grubu	17-20 yaş	29	3,8348	,49395	-0,326	0,745
	21-25 yaş	153	3,8712	,56137		
Ailede girişimci olma durumu	Var	85	3,8853	,54246	0,233	0,816
	Yok	93	3,8660	,55820		
Girişimcilikle ilgili eğitim alma durumu	Evet	144	3,8880	,51931	1,081	0,281
	Hayır	38	3,7796	,65444		
Daha önce bir işte çalışma (veya staj yapma) durumu	Evet	112	3,8932	,53924	1,006	0,316
	Hayır	63	3,8056	,57851		

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$

Araştırma ölçeklerine verilen cevaplar incelendiğinde; katılımcıların cinsiyet, öğrenim türü, sınıf, yaş grubu, ailede girişimci 1.derece yakını olma durumu, girişimcilik eğitim alma durumu ve daha önce bir işte çalışma (veya staj yapma) durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p > 0,05$). $H_{3,1}$, $H_{3,2}$, $H_{3,4}$, $H_{3,6}$, $H_{3,8}$, $H_{3,9}$ ve $H_{3,11}$ hipotezleri red edilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların Bazı Sosyo- Ekonomik Değişkenlerine göre Psikolojik Sermaye Düzeyleri (ANOVA)

Değişkenler	N	X	SS	F değeri	p	
Bölümler	İşletme	80	3,8349	,52794	0,689	0,503
	Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik	40	3,9552	,53195		
	Yönetim Bilgi Sistemleri	62	3,8468	,59079		
Not Ortalaması	1,50-1,99 arası	12	3,8403	,53088	1,568	0,185
	2,00-2,49 arası	53	3,8058	,53152		
	2,50-2,99 arası	69	3,8019	,56621		
	3,00-3,49 arası	31	4,0659	,51198		
	3,50-4,00 arası	17	3,9608	,58286		
Yaşadığı (Büyüdüğü) Yer	Köy/Kasaba	35	3,7714	,58668	0,928	0,397
	İlçe	54	3,9336	,51322		
	İl	93	3,8611	,55697		
Ailenin Aylık Gelir Seviyesi	1000-3000 TL	87	3,8080	,51131	2,777	0,065
	3000-5000 TL	50	3,8142	,56244		
	5000 TL ve üzeri	44	4,0331	,59244		
Kariyer hedefi olarak mezuniyet sonrası iş hedefi olma durumu	Kendi işini kurmak	72	3,9039	,56462	0,830	0,479
	Özel sektörde çalışmak	34	3,7623	,61104		
	Akademisyen olmak	25	3,9617	,54352		
	Kamuda çalışmak	51	3,8325	,48915		

Araştırma ölçeklerine verilen cevaplar incelendiğinde; katılımcıların bölüm, not ortalaması, yaşadığı (büyüdüğü yer), ailenin aylık gelir durumu, kariyer hedefi olarak mezuniyet sonrası iş hedefi olma durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p>0,05$). $H_{3,3}$, $H_{3,5}$, $H_{3,7}$, $H_{3,10}$ ve $H_{3,12}$ hipotezleri red edilmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların Bazı Sosyo- Ekonomik Değişkenlerine göre Girişimcilik Eğilimleri (T testi)

Değişkenler	N	X	SS	t	p	
Cinsiyet	Kız	92	3,3098	,71466	2,491	0,014*
	Erkek	90	3,0704	,57571		
Öğretim Türü	Normal Öğretim	105	3,1810	,65946	-0,249	0,804
	İkinci Öğretim	77	3,2056	,66221		
Sınıf	3. sınıf	102	3,0980	,65053	-2,179	0,031*
	4. sınıf	80	3,3104	,65429		
Yaş Grubu	17-20 yaş	29	3,1379	,67269	-0,476	0,635
	21-25 yaş	153	3,2015	,65802		
Ailede girişimci olma durumu	Var	85	3,3098	,69871	2,188	0,030*
	Yok	93	3,0932	,61457		
Girişimcilikle ilgili eğitim alma durumu	Evet	144	3,2315	,62706	1,605	0,110
	Hayır	38	3,0395	,75778		
Daha önce bir işte çalışma durumu	Evet	112	3,2976	,68861	3,082	0,002**
	Hayır	63	3,0053	,54786		

* $p<0,05$, ** $p<0,01$

Araştırma ölçeklerine verilen cevaplar incelendiğinde; katılımcıların cinsiyet ($p < 0,05$), sınıf ($p < 0,05$), ailede girişimci olma durumu ($p < 0,05$) ve daha önce bir işte çalışma (veya staj yapma) durumu ($p < 0,01$) değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($H_{4.1}$, $H_{4.6}$, $H_{4.8}$ ve $H_{4.11}$ hipotezleri kabul edilmiştir).

Araştırma sonucuna göre, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Kourilsky ve Walstad, (1998) tarafından yapılan çalışmaya göre, girişimcilik hakkındaki bilgi ve görüşlerine göre kadınlar ve erkekler arasında birçok benzerlik olmakla birlikte, aynı zamanda birçok alanda önemli farklılıklar da bulunmaktadır. Bu çalışmada, kadınların kendi işlerini kurma istek düzeylerinin erkeklerden daha düşük olduğu sonucu ulaşılmıştır. İşcan ve Kaygın (2011) tarafından yapılan çalışmada, erkek öğrencilerle kız öğrenciler arasında genel girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken; erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre girişimciliğin “başarma ihtiyacı” ve “belirsizliğe karşı tolerans” boyutlarında daha başarılı oldukları saptanmıştır.

Bu araştırmanın bir diğer sonucu 4. sınıfta okuyan öğrencilerin 3. sınıf öğrencilere göre girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olmasıdır. Aksel ve Bağcı'nın (2016: 2131) tarafından bir kamu üniversitesinin İİBF farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada; 4. sınıfta okuyan öğrencilerin mezun durumunda olmaları ve kısa vadede çalışma hayatına girme durumunda olmaları, bu oranın yüksek çıkmasında etkili olduğunu ileri sürmüştür.

Bu çalışmada ailesinde girişimci yakınları olanların olmayanlara göre girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç bazı çalışmaların sonuçlarıyla örtüşürken (Çelik vd., 2014; Duygulu, 2008; İrmiş ve Barutçu, 2012), bazıları ile de (Kalkan, 2011) farklılık göstermektedir. Bu durum, öğrencilerin ailesinde girişimcilerin bulunmasında onların iş kurma girişimlerini onlar için örnek oluşturduğu ve heveslendirdiği söylenebilir.

Bu araştırmanın bir diğer sonucu daha önce bir işte çalışma durumu olanların olmayanlara göre girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olmasıdır. Bu durum öğrencilerin çalışma hayatlarının onlara iş kurma konusunda isteklendirdiği ve cesaretlendirdiği sonucuna ulaşılabilir.

Diğer değişkenler olan öğrenim türü, yaş grubu ve girişimcilikle ilgili eğitim alma durumuna göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p > 0,05$). $H_{4.2}$, $H_{4.4}$, $H_{4.9}$ hipotezleri red edilmiştir.

Aksel ve Bağcı (2016)'nın çalışmasında, çalışmamızla benzer olarak, üniversite öğrencilerinin aldıkları girişimcilik eğitimi alma durumlarının onların girişimcilik eğilimlerinde farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çolakoğlu ve Çolakoğlu'nun (2016) yaptığı çalışmada, girişimcilik eğitimi alan ve almayan öğrencilerin girişimcilik potansiyeli arasında farklılığın olduğunu, bu eğitimin öğrenciler ve onların geleceği üzerindeki etkisinin olduğunu ileri sürmüştür. Pazarcık (2016:160) tarafından yapılan bir çalışmada; üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğitimi almalarının girişimcilik açısından önemli farkları ortaya çıkarabildiği ve dikkate değer düzeyde sonuçlar çıkardığını ileri sürmüştür.

Tablo 6: Katılımcıların Bazı Sosyo- Ekonomik Değişkenlerine göre Girişimcilik Eğilimleri (ANOVA)

Değişkenler	N	X	SS	F değeri	p	
Bölümler	İşletme	80	3,3104	,65429	5,994	0,003*
	Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik	40	3,3083	,59742		
	Yönetim Bilgi Sistemleri	62	2,9624	,65176		
Not Ortalaması	1.50-1,99 arası	12	3,2361	,86005	0,280	0,891
	2,00-2,49 arası	53	3,2547	,66233		
	2,50-2,99 arası	69	3,1329	,67312		
	3,00-3,49 arası	31	3,2097	,53743		
	3,50-4,00 arası	17	3,1667	,69222		
Yaşadığı (Büyüdüğü) Yer	Köy/Kasaba	35	3,2476	,61752	0,963	0,384
	İlçe	54	3,2685	,66305		
	İl	93	3,1254	,67148		
Ailenin Aylık Gelir Seviyesi	1000-3000 TL	87	3,1149	,62013	2,423	0,092
	3000-5000 TL	50	3,1700	,63038		
	5000 TL ve üzeri	44	3,3788	,74220		
Kariyer hedefi olarak mezuniyet sonrası iş hedefi olma durumu	Kendi işini kurmak	72	3,5741	,57660	19,904	0,001*
	Özel sektörde çalışmak	34	2,9461	,71152		
	Akademisyen olmak	25	3,1867	,42579		
	Kamuda çalışmak	51	2,8170	,53256		

* p<0.01

Araştırma ölçeklerine verilen cevaplar incelendiğinde; katılımcıların bölüm ve kariyer hedefi olarak mezuniyet sonrası iş hedefi olma durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (p<0,01). H_{4.3} ve H_{4.12} hipotezleri kabul edilmiştir. Yönetim bilişim sistemleri öğrencilerinin iş kurma ve girişimci olma eğilimleri, işletme ve uluslararası ticaret ve işletmecilik öğrencilerine göre daha düşük bulunmuştur. Bunun nedeni olarak bu bölümde okuyan öğrencilerin mesleki kariyer anlamda diğer bölümlere göre kendi işlerini kurmalarına gerekmezsiniz, daha çok kurumsal firmalarda ara ve teknik eleman olarak çalışma olanaklarının olması olarak gösterilebilir. Ayrıca, Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin “kariyer hedefi olarak mezuniyet sonrası iş hedefi olma durumu” sorulduğunda %39,6’sının (n=72) kendi işini kuracağını bildirmesi, bu öğrenciler arasında girişimcilik eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir.

Not ortalaması, yaşadığı (büyüdüğü yer) ve ailenin aylık gelir durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (p>0,05). H_{4.5}, H_{4.7} ve H_{4.10} hipotezleri red edilmiştir.

Tablo 7: Katılımcıların Psikolojik Sermaye Düzeyleri ile Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki

		Psikolojik Dayanıklılık	Umut	Öz Yeterlilik	İyimserlik	Toplam Psikolojik Sermaye
Girişimcilik Eğilimi	Pearson Correlation	,105	,124	,203**	,144	,180*
	Sig. (2-tailed)	,160	,094	,006	,052	,015
	N	182	182	182	182	182
** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).						
* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).						

Araştırma Ölçeklerine verilen cevaplar incelendiğinde; öğrencilerin psikolojik sermaye düzeyleri ile girişimcilik eğilimleri arasında aynı yönlü düşük bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$) (H_2 hipotezi kabul edilmiştir). Psikolojik sermayenin tüm boyutları açısından değerlendirildiğinde, öğrencilerin özyeterlilik boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında düşük düzeyde bir ilişki olduğu da görülmüştür ($p < 0,01$). Bu durum, kendinde öz-yeterlilik duygusunu daha fazla hisseden öğrencilerin daha çok girişimcilik eğiliminde olduğu sonucunu çıkarmaktadır. Psikolojik dayanıklılık, umut ve iyimserlik boyutları ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı herhangi bir ilişki saptanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 8: Katılımcıların Psikolojik Sermaye Düzeylerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkisi

R	R2	Düzeltilmiş R2	F	β	Anlamlılık (ANOVA)
0,180	0,032	0,027	6,011	2,359	0,000

Bağımlı Değişken: Psikolojik Sermaye

Bağımsız Değişken: Girişimcilik Eğilimi

Araştırma Ölçeklerine verilen cevaplar incelendiğinde; katılımcıların psikolojik sermayelerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisi analizi sonuçlarına göre öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir ($\beta = 2,359$ $p < 0,001$). R2 değerinin 0,032 olması, psikolojik sermaye düzeylerinin girişimcilik eğilimlerini %3,2'lik kısmını açıkladığını göstermektedir. Bu sonuca göre H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

İşletme fakültesinde öğrenim gören öğrencilerinin psikolojik sermaye düzeylerinin girişimcilik eğilimleri üzerine olan etkisinin belirlemek amacıyla yapılan çalışmada öncelikle psikolojik sermaye kavramı, önemi, boyutları, girişimcilik ve girişimcilik eğilimleri konuları literatür eşliğinde açıklanmıştır. Devamında psikolojik sermaye düzeyinin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkisini ölçmek amacıyla, Selçuk Üniversitesi Beyşehir İşletme Fakültesi 3. ve 4. sınıfta okuyan öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın sonuçları değerlendirildiğinde katılımcı öğrencilerin;

- katılımcıların 57,7'sini normal öğretim, %84,1'inin 21-25 yaş aralığında olduğu, %50,5'inin kadın, %44'ünün işletme bölümünde okuduğu, %56'sının 3. sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir.
- psikolojik sermaye düzeyi ($3,8654 \pm 0,55006$), toplam girişimcilik eğilimi ($3,1914 \pm 0,65891$) olduğu saptanmıştır. Veriler karşılaştırıldığında, en psikolojik dayanıklılık ($3,9643 \pm ,62073$) en az iyimserlik ($3,6255 \pm ,67215$) düzeyi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin psikolojik sermaye düzeylerinin ortalamasının üzerinde bir seviyede, girişimcilik eğilimi düzeylerinin ise ortalama yakın ve biraz üzerinde olduğu görülmektedir.
- öğrencilerin psikolojik sermaye düzeyleri ile girişimcilik eğilimleri arasında aynı yönlü düşük bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).
- psikolojik sermaye düzeylerinin girişimcilik eğilimlerini %3,2'lik kısmını açıkladığını göstermektedir.
- kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre, 4. sınıfta okuyan öğrencilerin 3. sınıf öğrencilere göre; ailede girişimci yakınları olanların olmayanlara göre; daha önce bir işte çalışma durumu olanların olmayanlara göre girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.
- öğrencilerin “kariyer hedefi olarak mezuniyet sonrası iş hedefi olma durumu” sorulduğunda %39,6'sının ($n=72$) kendi işini kuracağını bildirmesi, bu öğrenciler arasında girişimcilik eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir.

Üniversite öğrencilerinin zorluklara karşı mücadele etme konusunda kimi zaman azalmalar meydana gelebilmektedir. Bu durumun birçok içsel ve dışsal nedeni olabileceği gibi, bu onların girişimcilik eğilimlerini ve psikolojik sermaye düzeylerini olumsuz etkilediği de bir gerçektir. Öğrencilerin öğrenim hayatları boyunca beklentilerini canlı tutmak, hayata olumlu bakmalarını sağlamak ve hayal kurup onların peşinde koşabilmelerini sağlamak hem eğitimlerin hem de okul idarecilerin görevleri arasındadır. Bu noktada eğitim sadece alanla ilgili teorik ve pratik bilgi vermek değildir. Bunun için özellikle eğitim kadrosunun öğrencilerin ve mesleklerini gelecekleri hakkında gerçekçi ve olumlu söylemlerde bulunmasının önemi büyüktür. Öğrencilerin mesleklerinde ileriye gitmiş rol modellerle seminer ve konferanslar vasıtasıyla tanıştırılması bu girişimlere katkı sağlayacaktır.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, ailede girişimci yakını olma durumu ve daha önceden bir işte çalışma durumu; öğrencilerin kendi çalışma hayatlarının veya gözlemledikleri yakınlarının iş girişimlerinin onların girişimcilik eğilimlerini artırdığını ortaya koymaktadır. Bu noktada, öğrencilerin okul dışında boş zamanlarında ve yaz aylarında bir işte çalışmaya yönlendirmenin onların girişimciliğine katkı sağlayacağı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Akçay, V. H. (2011). Pozitif Psikolojik Sermaye Kavramı ve İşletmelerde Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğünü Sağlamadaki Rolü. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(1).
- Akdemir, B., & Açıkan, A. M. (2017). Psikolojik Sermaye ve İş Tatmini İlişisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 8(2), 57-79.
- Akpınar, T., & Küçüköksel, N. Ç. (2015). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Algısı ve Girişimciliği Engelleyen Sebepler. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 13-19.

- Aksel, İ., & Bağcı, Z. (2016). Girişimcilik Eğilimi; Bir Kamu Üniversitesinin İİBF’inde Öğrenim Gören Son Sınıf Öğrencilerinde Bir Araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2120-2133.
- Ateş, M. F., Turgut, H., & Çelik, M. Psikolojik Sermayenin İş Performansına Etkisinde Örgütsel Özdeşleşmenin Aracılık Rolü. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 781-798.
- Avey, J. B., Reichard, R. J., Luthans, F., & Mhatre, K. H. (2011). Meta-analysis of the impact of positive psychological capital on employee attitudes, behaviors, and performance. *Human Resource Development Quarterly*, 22(2), 127-152.
- Aytaç, Ö. (2006). Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (15).
- Ballı, E., & Ballı, A. İ. K. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri ve Girişimcilik Eğilimleri. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1).
- Barutçu, E., & Kaçar, Z. K. (2017). Kadın Çalışanların Psikolojik Sermayeleri ve Cam Tavan Sendromunu Aşma Stratejileri Arasındaki İlişki: Denizli Örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(4), 79-86.
- Becker, G. S. (1993). Human capital: A theoretical and empirical analysis, with special reference to education. *Chicago: University of Chicago Press*.
- Becker, J., Kovach, A. C., & Gronseth, D. L. (2004). Individual empowerment: How community health workers operationalize self-determination, self-sufficiency, and decision-making abilities of low-income mothers. *Journal of Community Psychology*, 32(3), 327-342.
- Bozkurt, Ö., & Erdurur, K. (2013). Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimindeki etkisi: Potansiyel girişimciler üzerinde bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* (8:2) 2013
- Candan, H. (2011). Osmanlı’dan Günümüze Türk Topraklarında Girişimcilik Serüvenine Dair Bir Değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), 157-174.
- Çarıkcı, İ. H., & Koyuncu, O. (2010). Bireyci-Toplumcu kültür ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (3), 1-18.
- Çavuş, M. F., & Gökçen, A. (2015). Psychological capital: Definition, components and effects. *Journal of Education, Society and Behavioural Science*, 244-255.
- Çelik, A. (2006). Bir İstihdam Politikası Olarak Girişimcilik. *Uluslararası Girişimcilik Kongresi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları*, 467-476.
- Çelik, A., İnce, M., & Bozyiğit, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetlerini etkileyen ailesel faktörleri belirlemeye yönelik bir çalışma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 113-124.
- Çelik, A. (2018). Uygulamalı Girişimcilik “Hayaller Gerçek Olsun”. Eğitim Yayınevi, 1. Baskı, Konya.

- Çolakoğlu, H., & Çolakoğlu, T. (2016). Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitimi İle Öz Yeterlilik Algısı ve Girişimcilik Potansiyeli İlişkisi Üzerine Bir Saha Araştırması. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 17(37 Girişimcilik Özel Sayısı), 70-84.
- Dağ, K. (2018). Öğretmenlerin Psikolojik Sermaye Seviyelerinin İşe İlişkin Duyuşsal İyilik Algıları Üzerine Etkisi. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 1-15.
- Doğan, S., & Yardım, M. (2016). Psikolojik Sermaye, İçsel Motivasyon ve İş Tatmini İlişkisi. *4. Örgütsel Davranış Kongresi*, 157-165.
- Duygulu, E. (2008) Algılanan Kurumsal Görünüm, Proaktif Kişilik Özelliği ve İş Kurma (Girişimcilik) Tutumu: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 95-120.
- Ercan, S., & Gökdeniz, İ. (2009). Girişimciliğin Gelişim Süreci ve Girişimcilik Açısından Kazakistan. *Bilgi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 49, 59-82.
- Ersoy, H. (2010). Kültürel Çevrenin Girişimcilik Tercihine Etkisi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 71-77.
- Geçkil, T., & Koçyiğit, N. (2017). Örgütsel Demokrasi İle Psikolojik Sermaye Arasındaki İlişki: Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 6(4), 331-346.
- Gedik, T., Muhammet, Ç. İ. L., Kaya, M. Y., & Şimşek, B. (2016). Psikolojik Sermayenin Kişisel Değerler Bakımından İrdelenmesi (Düzce Orman Ürünleri Sanayi Örneği). *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 4(1).
- Goldsmith, A. H., Veum, J. R., & Darity Jr, W. (1997). The impact of psychological and human capital on wages. *Economic inquiry*, 35(4), 815-829.
- Hamuloğlu, B (2019). Psikolojik Sermaye İle Tükenmişlik Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı Yüksek lisans tezi, Kütahya.
- İrengün, O., & Arıkboğa, Ş. (2015). The effect of personality traits on social entrepreneurship intentions: A field research. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 195, 1186-1195.
- İrmiş, A. & Barutçu, E. (2012). Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler: Bir Alan Araştırması, *Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 26 (2), 1-25
- İşcan, Ö. F., & Kaygın, E. (2011). Potansiyel girişimciler olarak üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Organizasyon ve yönetim bilimleri dergisi*, 3(2), 275-286.
- Kalkan, A. (2011). Kişisel Tutum, Öznel Norm ve Algılanan Davranış Kontrolünün Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 189-206.
- Kalman, M., & Summak, M. S. (2016). Öğretmenlerin Psikolojik Sermayelerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Karma Yöntem Araştırması. *Gaziantep University Journal Of Social Sciences*, 15(1).

- Kaya, A. (2017). Bilişim ve İletişim Işığında Girişimcilik ve KOBİ Yönetimi. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Keleş, H. N. (2011). Pozitif Psikolojik Sermaye: Tanımı, Bileşenleri ve Örgüt Yönetimine Etkileri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 343-350.
- Koçak, R. D., & Temiz, Ü. (2016). Destekleyici Örgüt İklimi ve Psikolojik Sermayenin Yenilikçilik Eğilimine Etkisi: Görgül Bir Araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(8), 3330-3353.
- Kourilsky, M. L., & Walstad, W. B. (1998). Entrepreneurship and female youth: Knowledge, attitudes, gender differences, and educational practices. *Journal of Business venturing*, 13(1), 77-88.
- Luthans, F. (2002). Positive organizational behavior: Developing and managing psychological strengths. *Academic of Management Executive*, 16, 57-72.
- Luthans, F., Luthans, K. W., & Luthans, B. C. (2004). Positive psychological capital: Beyond human and social capital.
- Luthans, F., & Youssef, C. M., (2004). "Human, Social and Now Positive Psychological Capital Management: Investing in People For Competitive Advantage", *Organizational Dynamics*, 33(2): 143-160.
- Luthans, F., Avey, J. B., Avolio, B. J., Norman, S. M., & Combs, G. M. (2006). Psychological capital development: toward a micro-intervention. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 27(3), 387-393.
- Luthans, F., Avey, J. B., Avolio, B. J., & Peterson, S. J. (2010). The development and resulting performance impact of positive psychological capital. *Human resource development quarterly*, 21(1), 41-67.
- MEGEP (2014). Mesleki Gelişim Girişimci Fikirler ve İş Kurmak. URL: megep.meb.gov.tr/mte_program.../Girişimci%20Fikirler%20ve%20İş%20Kurma.pdf
- Nahapiet, J., & Ghoshal, S. (1998). Social capital, intellectual capital and the organizational advantage. *Academy of Management Review*, 23, 242-266.
- Newman, A., Ucbasaran, D., Zhu, F. E. I., & Hirst, G. (2014). Psychological capital: A review and synthesis. *Journal of Organizational Behavior*, 35(S1), S120-S138.
- Nicolaou, N., Shane, S., Cherkas, L., Hunkin, J., & Spector, T. D. (2008). Is the tendency to engage in entrepreneurship genetic?. *Management Science*, 54(1), 167-179.
- Özbey, Ö. D, Gelmez, E. & Ergün, Z. (2016). An application for determining entrepreneurial Tendencies: The case of Selcuk University, 1st International Academic Research Congress.
- Özdevecioğlu, M., & Karaca, M. (2015). Girişimcilik Girişimci Kişilik Kavram ve Uygulama. Eğitim Yayınevi.
- Özler, N. D., & Yıldırım, H. (2015). Örgütsel Güven İle Psikolojik Sermaye Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sbe Dergisi*, 5(1), 163-188.

- Pazarcık, Y. (2016). Üniversitelerimiz Girişimci Yetiştirebiliyor Mu?: Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Algısını/Eğilimini/Özelliklerini Ölçen Araştırmaların Sonuçsal Bir Değerlendirmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 140.
- Sönmez, A., & Toksoy, A. (2014). Türkiye’de Girişimcilik ve Türk Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz. *Yönetim ve Ekonomi*, 21(2), 41-58.
- Snyder, C. R. (1995). Conceptualizing, measuring, and nurturing hope. *Journal of Counseling & Development*, 73(3), 355-360.
- Şen, C., & Mert, İ. S. (2019). Psikolojik Sermayenin İş Tatmini, Örgütsel Bağlılık ve Sinizm Üzerindeki Etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 9-21.
- Şengüllendi, M. F., & Şehitoğlu, Y. (2017). Dönüşümcü Liderlik ve Pozitif Psikolojik Sermaye İlişkisinde Eğitim Düzeyinin Moderatör Rolü. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 112-126.
- Şimşek, Ş. ve Çelik, A. (2015). İşletme Bilimlerine Giriş (22. baskı). Ankara: Eğitim Kitabevi.
- Topkaya, Ö., & Korucu, G. Hizmetler Sektöründe Kadın Çalışanların İş Tatmin Düzeyleri ve Pozitif Psikolojik Sermaye Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Alan Araştırması. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 31-52.
- Tutar, H. ve Altınkaynak, F. (2013). Girişimcilik: Temel Girişimcilik ve İş Kurma Süreci. Detay Yayıncılık.
- Uygun, M., & Güner, E. (2016). Girişimcilik Eğiliminin Gelişiminde Girişimcilik Eğitiminin Rolü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(5), 37-57.
- Wenglert, L., & Rosén, A. S. (1995). Optimism, self-esteem, mood and subjective health. *Personality and Individual Differences*, 18(5), 653-661.
- Wenglert, L., & Rosen, A. S. (2000). Measuring optimism–pessimism from beliefs about future events. *Personality and Individual Differences*, 28(4), 717-728.
- Yao, X., Wu, X., & Long, D. (2016). University students’ entrepreneurial tendency in China: effect of students’ perceived entrepreneurial environment. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 8(1), 60-81.
- Yalçın, S. (2019). Öğretmenlerin Pozitif Psikolojik Sermaye Düzeylerinin İncelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 13-26.
- Yıldırım, M. H., Demirel, Y., & İçerli, L. (2011). İşletme Sahibi Yöneticilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Becerileri Arasındaki İlişkinin Tespiti: Aksaray Örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 189-199.

<https://tr.wikiquote.org/wiki/Umut>, E.T: 05.12.2019